

Hortobágyi Nemzeti Park Kezelési terve 2010-2016 /kivonat/

2.3.5. Ökoturizmus, üdülés és idegenforgalom, természetvédelmi oktatás és bemutatás

A NP éjszakai égbolti adottságainak megfelelően kiemelt hangsúlyt szán a csillagos eget és a természetes éjszakai környezetet és tájképet bemutató rendezvényeknek. (éjszakai túrák, bemutatók iskolai csoportoknak, erdei iskolai program kiegészítése stb.). A fényszennyezés-mentes környezet egyben a természetesség, háborítatlanság szinonimája, s mint ilyen erősíti a terület ökoturisztikai vonzerejét.

2.4. Táji értékek

A NP tájképi értékéhez nagymértékben hozzájárul a minimális mennyiségű mesterséges fényvel zavart csillagos égbolt látványa. A sötét égbolt, a zavaró mesterséges fények hiánya táji érték, a tájképi látvány szerves részeként kezelendő.

3.1. Ideális természetvédelmi célkitűzések

3.1.1. A tervezési terület és a természeti értékek megőrzésével közvetlenül kapcsolatos célkitűzések meghatározása

- Fontos célkitűzés az éjszakai égbolt minőségének hosszú távú megőrzése. A NP területén kültéri világítás csak indokolt esetben (élet és vagyonvédelem) tervezhető és hozható létre – a világítási tervnek megfelelően. Az égbolt minőségének megőrzése érdekében a NP együttműködik a környező településekkel, hogy az azokból származó kockázat minimalizálható legyen.

3.2.1. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

	Korlátozó tényező	Milyen értékre hat	Az elhárítás lehetőségei
6.	Zavaró fények a NP területén belül	A közeli fények közvetlenül zavarják az elővilágot és a természetes éjszakai tájképet	A NP területén belül csak a „Világítási tervnek” megfelelő világítás telepíthető. Az annak nem megfelelő létező berendezéseket a kezelési terv érvényességi ideje alatt le kell cserélni
7.	Zavaró fények a NP területén lévő településekről	A külső fényforrások nagy részének alkalmazása elkerülhetetlen, mivel pl. közvilágítási célt szolgálnak. Hatásukra az éjszakai égbolt háttérfényessége megnövekedhet. Az éjszakai égbolt mesterséges fényessége rontja a csillagos égbolt láthatóságát és csökkenti a tájkép éjszakai értékét.	A környező települések rendezési tervébe a zavaró fényeket korlátozó szabályozást kell bevezetni és –szükség szerint- el kell indítani meglévő lámpatestek cseréjét

4.1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

A NP természeti értéke a természeteshez közeli állapotban megmaradt sötét éjszakai égbolt. Az éjszakai égbolt minősége a NP és tájképi értékeinek fontos részét képezi, ökológiai állapotát befolyásolja.

4.2.3. Fajok védelme

A NP fajgazdagságához – különös tekintettel az éjszakai életmódot folytató, a természetes éjszakai sötétséghez alkalmazkodott, és vonuló fajokra – nagymértékben hozzájárul az éjszakai környezet fénymentes minősége. A mesterséges fények számos élőlénycsoport esetében (pl. rovarok, kételtűek, madarak, denevérek) szignifikáns negatív hatást okoznak. E fajok védelmében fontos szerepet kap az éjszakai égbolt sötétségének megóvása.

Mivel az élőhelyeknek az állat-együttesek is alkotóelemei, a közösségi jelentőségű és védett fajok életébe való, de elkerülhető (pl. az érdemi funkció nélküli, zavaró fények kiiktatásával, leárnýékolásával, világítótestek átalakításával) beavatkozás nem lehet elfogadható. Ez ugyan elsősorban csak a közvetlen fényszennyezés csökkentésére ad érvrendszert és hivatkozási alapot, de a diffúz fényszennyezés alapja a sok-sok, helyi szinten közvetlen fényszennyezést okozó forrás.

4.2.5. Oktatás, bemutatás

A NP oktatási programjának fontos részét képezi a természetes éjszakai környezettel kapcsolatos ismeretek továbbadása. Az oktató és bemutató programok kitérnek a zavaró fények fogalmára, azok éjszakai környezetre, élővilágra és tájképi értékekre gyakorolt hatására. A NP rendszeresen rendez olyan bemutatókat, túrákat, ahol a nagyközönség megismerheti a háborítatlan éjszakai csillagos égboltot, az éjszakai tájat. Az erdei iskolai programok részét képezik a csillagászattal, a fényszennyezés által nem háborított éjszakai tájképpel kapcsolatos ismeretterjesztő programok. A NP együttműködik olyan csillagászati és természetvédelmi intézményekkel és szervezetekkel, akikkel közösen csillagászati és a fényszennyezés-mentes környezet értékeit bemutató programokat szervez.

4.3.6. Közlekedést érintő kezelési előírások

A NP területén a jövőben csak olyan közlekedési útvonalak, csomópontok hozhatók létre, amelyek nem igényelnek mesterséges (köz) világítást. Kivételt képeznek a járművek saját fényei és a közlekedési jelzőlámpák. Kijelölhetők olyan területek (magánutakon, pl. éjszakai fényekre érzékeny élőlény élőhelye vagy érzékeny csillagászati megfigyelőhelyek környezetében), ahol az éjszakai közlekedés és/vagy a fényhasználat (pl. a gépjárművek fényszóróinak használata) korlátozható.

A már létező közlekedési útvonalak mentén szükséges világítóberendezések a világítási tervnek megfelelően alakíthatóak ki, illetve a meglévőket a terv életbelépését követő 10 éven belül ennek megfelelően át kell alakítani.